

Vleermuizen, een gevaar voor de volksgezondheid?

M. De Rosa

Rabiës is een zoönose met een wereldwijde mortaliteit van 55.000 per jaar. (1) In Nederland is het klassieke rabiësvirus geëlimineerd in wilde dieren. Het vleermuisgerelateerde lyssavirus (European Bat Lyssavirus (EBLV 1 en 2)) komt wel endemisch voor in Nederland. (2) De incidentie van humane rabiës in Nederland is erg laag; in de laatste 30 jaar zijn slechts 2 importgevallen beschreven, veroorzaakt door het lyssavirus (3) en het duvenhagevirus. (4) In de wereld zijn tot op heden slechts 6 humane (altijd dodelijke) infecties met EBLV beschreven. In Nederland is nog nooit een humane EBLV-infectie gevonden. Niettemin blijkt bij onderzoek van vleermuizen 21% van de ingezonden 'laatvliegers' (*Eptesicus serotinus*) en 4% van de 'meervleermuizen' (*Myotis dasycneme*) geïnfecteerd (figuur 1). EBLV-infectie vormt dus een potentieel risico. (5) Daarom is sinds een aantal jaren een passieve surveillance van kracht. Onderdeel daarvan is dat alle vleermuizen die betrokken zijn geweest bij een contact -of bijtincident met mens of huisdier worden onderzocht op rabiës. Dit is mogelijk gemaakt omdat rabiës meldingsplichtig is voor artsen en dierenartsen.

Alle dierenmeldingen binnen en buiten kantooruren worden afgehandeld door het VWA Incident –en crisiscentrum (VIC) van de nVWA.

Na de melding neemt een veterinaire deskundige van de nVWA contact met de melder op. Na beoordeling van de situatie komt de nVWA de vleermuis ophalen voor onderzoek bij het Centraal Veterinair Instituut. Alleen de postmortemdiagnose is van betekenis voor de afhandeling (het aantonen van het rabiëstantigeen of rabiësvirus in hersenmateriaal van de vleermuis). De eerste resultaten van het onderzoek op de verdachte vleermuis zijn binnen een dag bekend. Vleermuizen zijn een bedreigde diersoort en zijn beschermd volgens de Flora en Faunawet en door

middel van internationale afspraken. Desondanks is EBLV-onderzoek bij vleermuizen geïndiceerd wanneer er sprake is van direct contact maar dit leidt soms tot dilemma's zoals in Oosterwolde in 2008 (foto 1) en in Groningen in 2009.

Voor al deze gevallen is een goede samenwerking van de betrokken instanties essentieel voor een adequate afhandeling.

Informatie over procedure en draaiboek is te vinden op www.vwa.nl

Auteurs

M. De Rosa, nVoedsel en Waren Autoriteit

Correspondentie:
mauro.de.rosa@vwa.nl

Literatuur

1. WHO Expert Consultation on rabies. World Health Organ Tech Rep Ser, 2005. 931: p. 1-88, back cover.
2. Müller, Review of reported rabies case data in Europe to the WHO Collaborating Centre Tübingen from 1977 to 2000. Rabies Bulletin Europe 2000. 24(4): p. 11-19.
3. Schrijver, H.M., M.M. Veering, and M.M. Vis, A patient with rabies in The Netherlands. Ned Tijdschr Geneesk, 1997. 141(9): p. 437-9.
4. van Thiel, P.P., et al., Fatal case of human rabies (Duvenhage virus) from a bat in Kenya: The Netherlands, December 2007. Euro Surveill, 2008. 13(2).
5. Takumi K. et al., Public health risk analysis bat lyssavirus infection in The Netherlands. Epidemiol. Infect. 2008, Page 1 of 7.

Foto 1. Overzicht rabiëspositief gevonden dieren 2008-2010

Foto 1 Overzicht op rabiësonderzochte vleermuizen in Oosterwolde in 2008. Witte stip: rabiës positieve vleermuizen. Witte stip met punt: rabiës negatieve vleermuizen. Huis met kruisje: een kinderopvang en een school